

Sygn. akt II KK 364/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk (sprawozdawca)

SSN Marek Motuk

Protokolant Katarzyna Gajewska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Andrzeja Pogorzelskiego
w sprawie **A. M. (A. M.)**,
ukaranego z art. 116 § 1 k.w. w zw. z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów
z dnia 9 października 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń,
nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w trybie art. 535 § 5 k.p.k.
w dniu 3 czerwca 2022 r.,
kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść ukaranego
od wyroku Sądu Rejonowego M.
z dnia 11 stycznia 2021 r., sygn. akt II W [...],

**zaskarżony wyrok uchyla i uniewinnia A. M. od popełnienia
zarzucanego mu wykroczenia, a kosztami sądowymi w sprawie
obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

A. M. został obwiniony o to, że w dniu 14 października 2020r. w godz. 18:50
w miejscowości M. przy ul. Z. wiedząc o tym, że po przekroczeniu granicy państwa

jest poddany kwarantannie w w/w miejscu, nie stosował się do nakazów i zakazów obowiązujących w czasie pandemii, tj. o czyn z art. 116 § 1 ust. 1 pkt 3 k.w. w zw. z § 2 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 października 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w M. z dnia 11 stycznia 2021 r., sygn. akt II W [...], A. M. został uznany za winnego popełnienia zarzuczonego mu czynu, który sąd zakwalifikował z art. 116 § 1 ust. 1 pkt 3 k.w. w zw. z § 2 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 października 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, zakazów i nakazów związanych z wystąpieniem stanu epidemii i za to na podstawie art. 116 § 1 ust. 1 pkt 3 k.w. sąd skazał go na karę grzywny w kwocie 100 (sto) złotych. Sąd ponadto zwolnił obwinionego od ponoszenia kosztów sądowych w tym i od opłaty przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.

Od powyższego wyroku kasację na podstawie art. 110 § 1 k.p.w. złożył na korzyść ukaranego Rzecznik Praw Obywatelskich, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść tego orzeczenia naruszenie prawa materialnego, tj. art. 116 § 1 k.w. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, gdy czyn przypisany ukaranemu nie wyczerpywał znamion tego wykroczenia oraz wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie A. M. od popełnienia przypisanego mu wykroczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez Rzecznika Praw Obywatelskich okazała się zasadna, co uzasadniało wydanie orzeczenia zgodnego z zawartym w niej wnioskiem.

Brak uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia utrudnia wprawdzie zweryfikowanie argumentacji Sądu *meriti* w zakresie przyjętej przezeń kwalifikacji prawnej zachowania ukaranego. Nie oznacza to jednak, że rekonstrukcja toku rozumowania, które doprowadziło sąd *a quo* to przypisania obwinionemu odpowiedzialności za wykroczenia określone w art. 116 § 1 pkt 3 k.w. jest

niemożliwa. Dostatecznego materiału w tym zakresie dostarcza sam opis czynu przypisanego A. M.

Odpowiedzialności za to wykroczenie podlega ten, kto jest nosicielem zarazków choroby określonej w pkt. 1 § 1 art. 116 k.w. (gruźlica, choroba weneryczna lub inna choroba zakaźna lub podejrzenie o tę chorobę) lub osobą podejrzaną o takie nosicielstwo i kto w i e d z ą c o tym, nie przestrzega nakazów lub zakazów zawartych w przepisach o zapobieganiu tym chorobom lub o ich zwalczaniu albo nie przestrzega wskazań lub zarządzeń leczniczych wydanych na podstawie tych przepisów przez organy służby zdrowia. Terminy, jak „choroba zakaźna” „nosiciel”, „podejrzany o chorobę zakaźną” „podejrzany o zakażenie”, zostały zdefiniowane w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (j.t. - Dz.U. z 2021 r. poz. 2069 ze zm., dalej cyt. jako – ustawa o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń). Chorobę zakaźną w art. 2 pkt 3 ustawy o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń określono jako chorobę, która została wywołana przez biologiczny czynnik chorobotwórczy, zaś za szczególny rodzaj chorób zakaźnych w art. 2 pkt 4 uznano choroby szczególnie niebezpieczne i wysoce zakaźne - są to choroby zakaźne łatwo rozprzestrzeniające się, o wysokiej śmiertelności, powodujące szczególne zagrożenie dla zdrowia publicznego i wymagające specjalnych metod zwalczania, w tym cholera, dżuma, oспа prawdziwa, wirusowe gorączki krwotoczne. Nosiciel został zdefiniowany jako osoba bez objawów choroby zakaźnej, w której organizmie bytują biologiczne czynniki chorobotwórcze, stanowiącą potencjalne źródło zakażenia innych osób (art. 2 pkt 17 ustawy o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń). Podejrzany o chorobę zakaźną to osoba, u której występują objawy kliniczne lub odchylenia od stanu prawidłowego w badaniach dodatkowych, mogące wskazywać na chorobę zakaźną (art. 2 pkt 20 ustawy o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń), zaś podejrzany o zakażenie to osoba, u której nie występują objawy zakażenia ani choroby zakaźnej, ale która miała styczność ze źródłem zakażenia, a charakter czynnika zakaźnego i okoliczności styczności uzasadniają podejrzenie zakażenia (art. 2 pkt 21 ustawy o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń).

Przypisanie odpowiedzialności za wykroczenie stypizowane w przepisie art. 116 § 1 pkt 3 k.w. uzależnione jest od dokonania w postępowaniu ustalenia co do

tego, że sprawca cyt.: „wie o tym, że jest nosicielem choroby określonej w pkt 1 lub podejrzanym o nosicielstwo” (*podkr. — SN*). Tymczasem — jak wynika z opisu czynu zawartego w zaskarżonym wyroku — tego typu ustaleń faktycznych sąd nie dokonał, nie dostrzegając doniosłości kwestii świadomości obwinionego co do okoliczności sprecyzowanych w pkt. 3 przepisu, które warunkują przypisanie odpowiedzialności za to wykroczenie.

Skazując A. M. bazował Sąd Rejonowy w M. na przyjęciu swoistego rodzaju domniemania faktycznego, że niedopełnienie obowiązku przebywania w kwarantannie po przekroczeniu granicy państwowej jest tożsame ze zrealizowaniem jednego ze znamion wskazanych w przepisie art. 116 § 1 pkt 3 k.w., tj. istnienia po stronie obwinionego świadomości, że jest on nosicielem choroby określonej w pkt 1 tego przepisu lub jest podejrzanym o nosicielstwo tej choroby. Przyjęcie tego rodzaju domniemania nie znajduje jednak żadnego oparcia ani w tekście Kodeksu wykroczeń, ani też w tekście Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia czy Kodeksu postępowania karnego. Odpowiedzialność za wykroczenie stypizowane w art. 116 § 1 pkt 3 k.w. uzależniona została przez ustawodawcę nie tylko od dokonania stanowczych ustaleń co do nieprzestrzegania nakazów, nakazów, ograniczeń lub obowiązków określonych w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi lub w przepisach o Państwowej Inspekcji Sanitarnej albo nie przestrzega decyzji wydanych na podstawie tych przepisów przez organy inspekcji sanitarnej, ale — przede wszystkim — od dokonania odpowiednich i kategoriycznych ustaleń odnoszących się do kwestii świadomości sprawy co do bycia nosicielem choroby lub bycia osobą podejrzaną o takie nosicielstwo. Stosując wskazane powyżej, nieznane ustawie domniemanie faktyczne sąd dopuścił się rażącego naruszenia przepisu art. 116 § 1 pkt 3 k.w. i w efekcie skazał obwinionego w sytuacji braku w przypisanym mu czynie znamion wykroczenia z art. 116 § 1 pkt 3 k.w. W konsekwencji, należało uchylić zaskarżony wyrok i uniewinnić A. M. od zarzuconego mu wykroczenia. Ustosunkowywanie się do drugiej z wyartykułowanych w kasacji kwestii (dopuszczalność ograniczenia swobody poruszania się aktem rangi podustawowej, s. 3-5 uzasadnienia kasacji) było bezprzedmiotowe (art. 518 k.p.k. w zw. z art. 436 k.p.k.)

Z tych powodów kasacja okazała się zasadna, a konsekwencją jej uwzględnienia było uchylene zaskarżonego wyroku i uniewinnienie A. M. od przypisanego mu wykroczenia. W związku z charakterem rozstrzygnięcia merytorycznego niezbędne stało się też obciążenie kosztami postępowania Skarbu Państwa.

[a.s.]